

**Analiza impactului de reglementare (AIR)
a proiectului Hotărîrii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului
sanitar privind protecția populației de acțiunea câmpurilor electromagnetice
emise de obiectivele radiotehnice**

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ)	Proiectului Hotărîrii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind protecția populației de acțiunea câmpurilor electromagnetice emise de obiectivele radiotehnice
Data:	30.06.2017
Autoritatea administrației publice autor:	Ministerul Sănătății
Subdiviziunea:	Centrul Națională de Sănătate Publică
Persoana responsabilă și informația de contact:	Constantin Iularji, tel 0(22)574693, e-mail: constantin.iularji@cnspl.md Semion Zamfir, tel 0(22)574528, e-mail: semion.zamfir@cnspl.md Organul de Supraveghere a Sănătății Publice

Componentele analizei impactului de reglementare

1. Stabilirea complexității analizei impactului de reglementare

Criteriu □	Punctajul (de la 1 la 3)
Nivelul de interes public față de intervenția propusă	2
Gradul de inovație al intervenției propuse	1
Mărimea potențialelor impacturi ale inițiativei propuse	1
TOTAL	4

Argumentarea/descifrarea succintă a punctajului atribuit:

Nivelul de interes public a fost apreciat cu cifra 2, deoarece în interesul public sînt implicați numai o parte din cetățenii Republicii Moldova și trei operatori de telefonie mobilă: „Orange Moldova”, „Moldcell”, „Moldtelecom”.

Interesul populației constă în protecția sănătății, asigurarea condițiilor inofensive de trai, unui mediu favorabil și sănătos de viață, accesul la informație și participarea în luarea deciziilor de mediu.

Deseori, operatorii de telefonie mobilă, ignorînd interesele și doleanțele populației, impun construcția/instalarea obiectivele radiotehnice de emisie (în continuare ORTE), în curțile cartierilor locative sau în nemijlocita apropiere de

ferestrele blocurilor locative, ceea ce provoacă petiții colective.

Neaprobarea proiectului sanitar din cauza opunerii unui din operatorii de telefonie mobilă, va duce la afectarea intereselor cetățenilor Republicii Moldova, privind protecția sănătății și asigurarea condițiilor inofensive de trai, inclusiv dreptul la proprietate privată. În cazul când stațiile de telefonie mobilă se construiesc în apropierea blocurilor locative, prețul apartamentelor scade substanțial, locatarii nu pot vinde apartamentele în scopul de a-și muta locul de trai din cauza efectelor radiofobiei. Din acest motiv populația refuză procurarea apartamentelor în blocurile locative noi construite în apropierea ORTE.

Gradul de inovație al intervenției propuse

Intervenția este apreciată cu cifra 1, deoarece, principalele prevederi ale proiectului actului normativ, cum ar fi – parametrii normați și unitățile de măsură, cerințele de amplasare a ORTE, pașaportizarea ORTE, efectuarea calculelor preliminare și investigațiilor instrumentale a câmpurilor electromagnetice (în continuare CEM), există deja în legislația sanitară („Временные санитарные нормы и правила защиты населения от воздействия электромагнитных полей, создаваемых радиотехническими объектами” nr. 2963-84 din 19.01.1984, Санитарные правила и нормы „Электромагнитные излучения радиочастотного диапазона” СанПиН 2.2.4/2.1.8.055-096 din 08.05.1996).

În prezent, proprietarii ORTE ignoră consultarea prealabilă a populației înainte de a demăra lucrările de construcție a pilonilor cu antene de emisie și a stațiilor de bază de telefonie mobilă în curțile blocurilor locative.

Dreptul populației la consultarea și participarea privind luarea deciziilor de mediu este stipulat în Hotărârea Guvernului nr. 951 din 14.10.1997 despre aprobarea Regulamentului privind consultarea populației în procesul elaborării și aprobării documentației de amenajare a teritoriului și urbanism, în Hotărârea Guvernului nr. 72 din 25.01.2000 despre aprobarea Regulamentului privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu, Hartia Europeană privind mediul înconjurător și ocrotirea sănătății din 08.12.1998, în Rezoluția Asambleei Parlamentului și Consiliului European nr. 1815 din 25.05.2011 privind pericolul ascuns a CEM și acțiunea asupra mediului înconjurător, în Rezoluția instituției europene „Congress of Local and Regional Authorities of Europe” nr. 115 (2001) privind stațiile de bază de telefonie mobilă, membrul al căruia este Republica Moldova din 13.06.1996

Însă, aceste documente nu prevăd proceduri concrete de efectuare a consultărilor prelabile a populației înainte de construirea ORTE în zonele rezidențiale ale localităților.

În acest aspect este binevenită experiența Franței unde proprietarii sînt obligați să efectueze consultări prelabile a populației înainte cu 15 zile de demărare a lucrărilor de construire a ORTE.

În baza experienței Franței și a cerințelor actelor sus-menționate, se propune o procedură clară de efectuare a consultării prealabile cu populația de către proprietari la construcția ORTE în cartierele locative.

În proiectul Regulamentului sanitar se prevede stabilirea distanței minime de 150 m de la locul construcției turnului/pilonului cu antene de emisie pînă la blocurile locative, teritoriile instituțiilor preșcolare, școlare, preuniversitare, medico-sanitare și terenurile de joacă pentru copii în cazul amplasării ORTE în zonele industriale urbane. Acest fapt se argumentează prin necesitatea protecției sănătății populației, copiilor, oamenilor deja bolnavi luînd în considerare Principiul de Precauție, recomandat de către Organizația Mondială a Sănătății și stipulat în Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice nr.10-XVI din 03.02.2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 03.04.2009, nr.67, art.183) cu modificările și completările ulterioare.

Interesele populației și operatorilor de telefonie mobilă nu vor fi afectate, deoarece costul construcției stațiilor nu depinde de locul amplasării acestora pe teritoriul localității, iar populația va avea doar beneficii în cazul aprobării proiectului de act normativ.

Mărimea potențialelor impacturi ale intervenției propuse.

Mărimea potențialelor impacturi ale intervenției propuse a fost apreciată cu cifra 1, argumentînd prin faptul că unele prevederi expuse din Regulament ar putea afecta neesențial numai interesele operatorilor de telefonie mobilă, interesele altor proprietari ORTE nu vor fi afectate.

Interesele operatorilor de telefonie mobilă, posibil vor fi afectate în cazul imposibilității construcției turnurilor/pilonilor cu antene de emisie în cartierele locative, curțile blocurilor locative supraetajate la înălțimi joase și distanțe mici pînă la ferestrele blocurilor locative, instituțiilor medico-sanitare, pentru copii, terenurilor de joacă și odihnă a locuitorilor, ceea ce nu este percepută de către populație.

Cetățenii Republicii Moldova vor avea numai beneficii privind protecția sănătății, asigurarea condițiilor inofensive de trai a populației expuse acțiunii CEM emise de ORTE, precum și accesul la informație privind situația electromagnetică în localitate.

2. Definirea problemei

Actualmente, în legislația sanitară națională nu există un act normativ care să prevadă nivelurile maxime admise pentru populație a CEM generate de ORTE și exigențele sanitare către construcția/amplasarea acestora.

Necesitatea intervenției Guvernului în soluționarea problemei protecției sănătății populației, inclusiv de acțiunea CEM este determinată de Legea privind

supravegherea de stat a sănătății publice nr.10-XVI din 03.02.2009.

În prezent nu există Directive ale Consiliului Comunității Europene privind expunerea populației la acțiunea CEM nonionizante în legătură cu dezvoltarea intensă a sistemelor de teleradiocomunicații.

În condițiile lipsei unei opinii comune și clare privind consecințele acțiunii CEM, este necesar de a respecta Principiul Precauției recomandat de Organizația Mondială a Sănătății și stipulat în art.3, alin.9) din Legea nr.10-XVI din 03.02.2009 în scopul evitării riscului pentru sănătatea populației de pe urma acțiunii CEM emise de ORTE.

Necesitatea stabilirii unor reguli și normative de reglementare a condițiilor de construcție/amplasare a obiectivelor radiotehnice de emisie, inclusiv a stațiilor de bază de telefonie mobilă este stipulată de Rezoluțiile și Recomandările instituției europene Congress of Local and Regional Authorities of Europe.

CEM de radiofrecvență reprezintă un factor nociv pentru sănătatea populației, afectând sistemul central nervos, cardiovascular, endocrin, imunitar și pot provoca cancer.

În ultimile decenii, fondul electromagnetic natural se completează substanțial cu CEM artificiale, emise de obiectivele radiotehnice de televiziune, radiodifuziune, telefonie mobilă, de comunicații ce aparțin Aviației Civile, Serviciului Hidrometeorologic.

Anual în țară se construiesc și reconstruiesc aproximativ 1000 stații de telefonie mobilă.

În lipsa unui act normativ național, la proiectarea și construcția stațiilor, operatorii telefoniei mobile deseori, împotriva doleanțelor populației, insistă asupra construcției pilonilor cu antene de emisie în curțile cartierelor locative și instalarea antenelor de emisie pe acoperișurile clădirilor cu înălțimi joase și distanțe mici (5-20 metri) până la geamurile blocurilor locative supraetajate, locurile de odihnă în masă a populației, inclusiv terenurile de joacă a copiilor.

Organului de Supraveghere a Sănătății Publice (în continuare OSSP) se solicită coordonarea amplasării ORTE pe pereții și balcoanele blocurilor locative, teritoriile grădinițelor, școlilor, spitalelor, terenurilor de joacă pentru copii.

Operatorii de telefonie mobilă ignorează totalmente transparența și consultarea populației înainte de construcția (instalarea) stațiilor de telefonie mobilă, sînt cazuri de construcție a pilonilor cu antene de emisie pe timp de noapte.

Astfel de situații provoacă petiții colective din partea populației referitor la dereglarea sănătății, inclusiv a copiilor, gravidelor, persoanelor în etate și a

bolnavilor (cu cancer, boli ale sistemului nervos central, cardiovascular, imunitar, endocrin) și privind încălcarea dreptului populației la un mediu favorabil și sănătos de viață, de asemenea, la antrenarea în luarea deciziilor de mediu.

În acest context este binevenită experiența Franței, unde cu 15 zile înainte de demararea lucrărilor de construcție (instalare) a stațiilor de telefonie mobilă, operatorii sunt obligați să afișeze în incinta edificiilor organelor publice locale și în locurile, unde se planifică amplasarea obiectivului radiotehnic, documentele de proiect pentru consultarea prealabilă a populației.

Evoluarea problemei în viitor fără o intervenție adițională

În cazul în care nu va fi aprobat actul normativ propus, va avea loc neglijarea măsurilor de protecție a sănătății populației de acțiunea CEM generate de ORTE.

Lipsa normativelor CEM și a exigențelor sanitare aprobate de Guvern privind condițiile și locurile amplasării ORTE va duce la amplasarea lor în nemijlocita apropiere de ferestrele blocurilor locative, de terenurile de odihnă și de joacă pentru copii, ceea ce va spori riscurile iradierii populației, înrăutățirii stării sănătății populației, îndeosebi a copiilor, persoanelor cu boli cronice și celor în etate, va genera petiții și conflicte între populație și proprietarii ORTE, .

Neglijarea dreptului omului la condiții inofensive de trai, la un mediu favorabil și sănătos de viață poate cauza probleme majore în dezvoltarea obiectivelor de teleradiocomunicații (a.a.2008-2009 în România și Republica Moldova).

În rezultatul multiplelor petiții colective, în a.a. 2008-2009 populația a cerut interzicerea amplasării stațiilor de telefonie mobilă în mun. Chișinău. La indicația Parlamentului Republicii Moldova în a.2009 a fost convocată o ședință cu reprezentanții Ministerelor interesate și operatorii telefoniei mobile pentru redresarea situației create, la care operatorii de telefonie mobilă au luat angajamentul de a respecta interesele populației.

Astfel, în condițiile lipsei actului normativ, principalul risc se referă la imposibilitatea asigurării protecției eficiente a sănătății populației și unui raport optimal între dezvoltarea sistemelor de teleradiocomunicații și condițiile inofensive de trai a populației.

3. Stabilirea obiectivelor

Scopul principal urmărit de stat este de a preveni acțiunea negativă a CEM generate de ORTE asupra sănătății populației prin stabilirea nivelurilor maxime admise a CEM pentru populație și a exigențelor sanitare către condițiile și locurile amplasării ORTE în legătură cu ritmul sporit de dezvoltare a noilor tehnologii de radiotelecomunicații.

Aprobarea Regulamentului sanitar are următoarele obiective:

1. acoperirea vidului normativ în legislația sanitară națională privind normarea CEM și exigențele sanitare către locurile și condițiile amplasării ORTE.
2. stabilirea raportului optimal între dezvoltarea ORTE și sănătatea populației, expusă acțiunii CEM.
3. prevenirea acțiunii negative a CEM asupra sănătății populației.
4. asigurarea condițiilor inofensive de trai și unui mediu favorabil și sănătos de viață a populației.
5. prevenirea apariției maladiilor în rândul populației, înrăutățirea stării sănătății oamenilor deja bolnavi și a copiilor.
6. accesul populației la informație și antrenarea la luarea deciziilor de mediu.
7. prevenirea situațiilor de conflict între populație și proprietarii ORTE, Autoritățile Publice Locale, Ministerul Sănătății.

4. Identificarea opțiunilor

Opțiunile propuse sunt următoarele:

Opțiunea I – a nu face nimic, a lăsa lucrurile așa cum sînt.

Opțiunea II – aprobarea și implementarea actului normativ național, acoperirea vidului normativ în domeniul protecției sănătății.

Alternative	Posibile avantaje	Posibile dezavantaje
1.A nu face nimic	Lipsa avantajelor. În condițiile de dezvoltare a rețelelor de teleradiocomunicații fără normativele CEM și exigențele sanitare de amplasare a ORTE, protecția sănătății populației nu va fi posibilă.	1.Lipsa actului normativ național va duce la amplasarea necontrolată a ORTE cu risc potențial pentru sănătatea populației. 2.Lipsa normativelor privind CEM va duce la iradierea populației și apariția bolilor în rândul populației, de asemenea înrăutățirea sănătății oamenilor deja bolnavi. 3. Imposibilitatea protecției sănătății și asigurarea condițiilor inofensive de trai. 4.Imposibilitatea stabilirii unui raport optimal între dezvoltarea dinamică a rețelelor de teleradiocomunicații și asigurarea condițiilor inofensive de trai și unui mediu favorabil de viață a populației la construcția ORTE noi. 5.Lipsa accesului populației la informație și antrenarea la luarea deciziilor de mediu. 6.Situația poate ieși de sub control cu

		apariția problemelor majore în dezvoltarea ORTE în țară.
2. Aprobarea și implementarea actului normativ	<p>1. Crearea cadrului normativ național privind normarea CEM și exigențele sanitare către locurile amplasării ORTE.</p> <p>2. Stabilirea raportului optimal de dezvoltare a rețelelor de teleradiocomunicații și asigurarea dreptului populației la condiții inofensive de trai și un mediu favorabil de viață.</p> <p>3. Prevenirea acțiunii negative a CEM asupra sănătății populației.</p> <p>4. Asigurarea condițiilor inofensive de trai și unui mediu favorabil de viață a populației la construcția ORTE noi.</p> <p>5. Prevenirea apariției diferitelor maladii în rândul populației și înrăutățirii stării sănătății oamenilor deja bolnavi, inclusiv a copiilor.</p> <p>6. Accesul populației la informație și antrenarea la luarea deciziilor de mediu.</p> <p>7. Diminuarea numărului petițiilor colective din partea populației și a situațiilor de conflict și asigurarea dezvoltării dinamice a noilor tehnologii de teleradiocomunicații.</p>	Nu a fost identificate asupra activității de întreprinzător.

5. Analiza și compararea opțiunilor

Opțiunea I – a nu face nimic, lipsa de intervenție a statului.

Neglijarea aprobării și implementării actului normativ va contribui la lipsa cadrului normativ național privind normele CEM pentru populație și exigențele sanitare către condițiile și locurile de amplasare ORTE, menținerea riscurilor potențiale de iradiere a populației, apariția bolilor în rândul populației, inclusiv a copiilor, înrăutățirea stării sănătății oamenilor deja bolnavi, imposibilitatea asigurării condițiilor inofensive de trai și un mediu sănătos de viață pentru populație, stabilirea unui raport optimal între dezvoltarea ORTE și sănătatea populației.

Construcția/amplasarea ORTE în viitor în cartierele locative fără exigențe sanitare și normative de expunere la CEM va duce la un haos, risc sporit de iradiere electromagnetică a populației și înrăutățirea stării sănătății, situația va ieși de sub

control cu apariția problemelor majore privind dezvoltarea ORTE în continuare.

Autorii optează pentru opțiunea II, întrucât aceasta corespunde interesului public în vederea asigurării sănătății publice.

Totodată menționăm, că aprobarea și implementarea Regulamentului sanitar nu va genera costuri suplimentare suportate de către stat, deoarece actul normativ a fost elaborat în conformitate cu atribuțiile de serviciu, de asemenea pentru organizarea seminarelor de instruire și consultarea agenților economici nu va fi necesară acoperire financiară suplimentară.

Pentru efectuarea investigațiilor instrumentale a CEM emise de ORTE, instituțiile OSSP sînt dotate cu mijloace de măsurare contemporane, destinate evaluării condițiilor de trai a populației, ceea ce nu va atrage careva cheltuieli din bugetul statului.

Costul estimativ pentru efectuarea investigațiilor instrumentale a CEM emis de un ORTE va fi de 600-700 lei, conform HG nr. 533 din 13.07.2011 „Lista și tarifele serviciilor contra cost din sfera sănătății publice prestate persoanelor fizice și juridice” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 22.07.2011, nr.118-121, art.606)

Periodicitatea efectuării investigațiilor instrumentale a CEM la stațiile de telefonie mobilă instalate în intravilanele localităților constituie o dată în an, iar pentru cele instalate în extravilanele localităților – o dată în trei ani la comanda proprietarilor ORTE.

Impacturile pozitive

- crearea cadrului normativ național privind normarea CEM și exigențele sanitare către locurile amplasării ORTE;
- stabilirea raportului optimal de dezvoltare a rețelelor de teleradiocomunicații și asigurarea dreptului populației la condiții inofensive de trai și un mediu favorabil de viață;
- prevenirea acțiunii negative a CEM asupra sănătății populației;
- asigurarea condițiilor inofensive de trai și unui mediu favorabil de viață a populației la construcția ORTE noi;
- prevenirea apariției diferitor maladii în rîndul populației și înrăutățirii stării sănătății oamenilor deja bolnavi, inclusiv a copiilor;
- diminuarea numărului petițiilor colective din partea populației și a situațiilor de conflict și asigurarea dezvoltării dinamice a noilor tehnologii informaționale;

- accesul populației la informație și antrenarea la luarea deciziilor de mediu.

În urma implementării Regulamentului sanitar atât statul și societatea, cât și proprietarii ORTE vor avea avantaje și beneficii, în special – prevenirea acțiunii negative a CEM asupra sănătății și maladiilor în rândul populației, stabilirea raportului optimal între dezvoltarea ORTE și asigurarea sănătății populației.

6. Implementarea și monitorizarea

Implementarea Regulamentului sanitar presupune organizarea seminarelor de instruire a specialiștilor din cadrul OSSP implicați în activitățile de supraveghere a sănătății publice, informarea și consultarea agenților economici referitor la prevederile actului normativ, aceste activități fiind realizate în conformitate cu atribuțiile de serviciu și care nu necesită acoperire financiară suplimentară.

Costurile aferente reglementării se referă doar la multiplicarea actului normativ.

Se prevede o conlucrare eficientă între operatorii telefoniei mobile, Autoritățile Publice Locale, OSSP și populația.

Monitorizarea îndeplinirii prevederilor prezentului Regulament sanitar va fi efectuată de către instituțiile OSSP la comanda proprietarilor ORTE.

La etapa intenției de a construi/reconstrui ORTE, proprietarul prezintă OSSP proiectul calculelor preliminare a CEM pentru examinare și coordonare, ulterior primește de la Autoritatea Publică Locală actele permise (Certificat de Urbanism și Autorizația de Construire), efectuează lucrările de construcție/reconstrucție a ORTE. După finisarea construcției/reconstrucției, proprietarul ORTE solicită efectuarea investigațiilor instrumentale a CEM la instituțiile OSSP în scopul dării obiectului în exploatare. La efectuarea investigațiilor instrumentale, concomitent se evaluează îndeplinirea prevederilor Regulamentului sanitar.

În cazul când parvin petiții din partea populației, în prezența proprietarului ORTE se efectuează investigații instrumentale a CEM în scopul evaluării situației electromagnetice reale.

Costul sumar a expertizei proiectului calculelor preliminare și efectuării investigațiilor instrumentale a CEM la un ORTE constituie 850 lei, conform tarifelor aprobate de Guvern.

7. Consultarea

Determinarea grupurilor de interese

Implementarea prezentului act normativ nu crează grupuri de interese. Proprietarii ORTE vor trebui să respecte nivelurile maxime admise a CEM pentru populație și exigențele sanitare către locurile și condițiile de amplasare a acestora.

Organele de stat cu funcții de supraveghere a sănătății publice vor putea verifica respectarea prevederilor stabilite în prezentul Regulament sanitar și evalua starea sănătății populației.

Cetățenii Republicii Moldova vor putea primi informații privind evaluarea condițiilor de trai și rezultatele investigațiilor instrumentale a CEM

Proiectele Regulamentului și AIR vor fi plasate pe pagina web a Ministerului Sănătății (www.ms.gov.md), la rubrica „Transparența decizională” – Proiecte în discuție, pentru consultări publice și va fi remis pentru avizare Operatorilor telefoniei mobile, Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Congresului Autorităților Publice Locale din Moldova, OTC „Mișcarea Ecologistă-Chișinău”, ONG-uri interesate.

Propunerile și obiecțiile acestora vor fi luate în considerare la perfectarea și definitivarea proiectului de act normativ.